

Sygn. akt I NWW 127/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z wniosku obrońcy sędziego Sądu Okręgowego w W. K. C.
o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego Leszka Bieleckiego, Leszka Boska, Jacka Błaszczyka, Antoniego Bojańczyka, Dariusza Czajkowskiego, Pawła Czubika, Tomasza Demendeckiego, Marka Dobrowolskiego, Jacka Greli, Beaty Janiszewskiej, Marcina Krajewskiego, Pawła Księżaka, Joanny Lemańskiej, Marcina Łochowskiego, Małgorzaty Manowskiej, Joanny Misztal Koneckiej, Marka Motuka, Oktawiana Nawrota, Janusza Niczyporka, Adama Redzika, Mirosława Sadowskiego, Marka Siwka, Ewy Stefańskiej, Aleksandra Stępkowskiego, Tomasza Szanciły, Marii Szczepaniec, Krzysztofa Wiaka, Jacka Widły, Pawła Wilińskiego, Kamila Zaradkiewicza, Igora Zgolińskiego, Grzegorza Żmija, Jarosława Dusia, Mariusza Łodki, Piotra Niedzielaka, Tomasza Przesławskiego, Adama Rocha, Jarosława Sobutki, Adama Tomczyńskiego, Ryszarda Witkowskiego, Jacka Wygody, Konrada Wytrykowskiego oraz Pawła Zuberta od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek, przydzielonej do rozpoznania sprawy obwinionego, prowadzonej pod sygn. akt II DO 10/22, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 8 grudnia 2022 r.,

odracza rozpoznanie wniosku i przedstawia do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów Sądu Najwyższego następujące zagadnienia prawne:

1. „Czy dopuszczalne jest rozpoznawanie w trybie art. 41 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tekst jedn. z 2022 r., poz. 1375) sformułowanego przez stronę

wniosku o wyłączenie sędziego z powołaniem się na zaistnienie okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności, jeżeli sędzia objęty wnioskiem nie został wyznaczony do rozpoznania danej sprawy?”.

2. „Czy dopuszczalne jest rozpoznawanie w trybie art. 41 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tekst jedn. z 2022 r., poz. 1375), sformułowanego przez stronę wniosku o wyłączenie sędziego wyznaczonego do orzekania w przedmiocie wniosku o wyłączenie sędziego”?

UZASADNIENIE

Wnioskiem z 28 kwietnia 2022 r. obrońca obwinionego K. C. wniósł o wyłączenie sędzi Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek, przydzielonej do rozpoznania sprawy Obwinionego, prowadzonej pod sygnaturą II DO 10/22. Nadto wniósł o wyłączenie sędziów Sądu Najwyższego: Leszka Bieleckiego, Leszka Boska, Jacka Błaszczyka, Antoniego Bojańczyka, Dariusza Czajkowskiego, Pawła Czubika, Tomasza Demendeckiego, Marka Dobrowolskiego, Jacka Greli, Beaty Janiszewskiej, Marcina Krajewskiego, Pawła Księżaka, Joanny Lemańskiej, Marcina Łochowskiego, Małgorzaty Manowskiej, Joanny Misztal Koneckiej, Marka Motuka, Oktawiana Nawrota, Janusza Niczyporka, Adama Redzika, Mirosława Sadowskiego, Marka Siwka, Ewy Stefańskiej, Aleksandra Stępkowskiego, Tomasza Szanciły, Marii Szczepaniec, Krzysztofa Wiaka, Jacka Widły, Pawła Wilińskiego, Kamila Zaradkiewicza, Igora Zgolińskiego, Grzegorza Żmija, Jarosława Dusia, Mariusza Łodki, Piotra Niedzielaka, Tomasza Przesławskiego, Adama Rocha, Jarosława Sobutki, Adama Tomczyńskiego, Ryszarda Witkowskiego, Jacka Wygody, Konrada Wytrykowskiego oraz Pawła Zuberta – od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędzi Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek, przydzielonej do rozpoznania sprawy Obwinionego, zaś w przypadku uwzględnienia wniosku o wyłączenie sędzi Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek – od rozpoznania sprawy Obwinionego. Obrońca Obwinionego wniósł również o niezwłoczne poinformowanie (w drodze pisemnej lub elektronicznej) o imionach i nazwiskach

członków składu wyznaczonego do rozpoznania niniejszego wniosku, w celu umożliwienia złożenia ewentualnego wniosku o wyłączenie.

W uzasadnieniu wniosku obrońca Obwinionego wskazał, że sędzia Sądu Najwyższego Małgorzata Bednarek została nominowana na wniosek organu wadliwie ukonstytuowanego z punktu widzenia standardów konstytucyjnych, konwencyjnych i traktatowych, czyli nowej Krajowej Rady Sądownictwa. Powyższe – zdaniem obrońcy – ma potwierdzać wydany w postępowaniu prejudycjalnym wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 19 listopada 2019 roku zapadły w sprawach połączonych C-585/18, C-624/18 i C-625/18 (A.K. przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa, CP i DO przeciwko Sądowi Najwyższemu), wydany w jego następstwie wyrok Sądu Najwyższego w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 5 grudnia 2019 r. (akt III PO 7/18), a także uchwała trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 23 stycznia 2020 r. (BSA-14110-1/20). Obrońca Obwinionego, na poparcie swoich twierdzeń, odniósł się również do innych orzeczeń Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

W ocenie obrońcy Obwinionego, okoliczność powołania sędzi Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ukształtowany na mocy obecnie obowiązujących przepisów, w świetle wskazanego przez niego orzecznictwa TSUE i ETPC oraz uchwały Sądu Najwyższego, powoduje uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności. Powołaną argumentację odniósł także do uzasadnienia wniosku o wyłączenie pozostałych sędziów Sądu Najwyższego od rozpoznania wniosku o wyłączenie sędzi Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek oraz ewentualnego wyłączenia ich w razie uwzględnienia wniosku, od rozpoznania sprawy, do której wyznaczona została sędzia Małgorzata Bednarek (pkt 2-4).

Postanowieniem Sądu Najwyższego Izby Dyscyplinarnej z 10 maja 2022 r. w sprawie o sygn. akt II DO 36/22 na podstawie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 1904), nastąpiło przekazanie wniosku Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego.

Zarządzeniem z dnia 11 października 2022 r. Prezes Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego na podstawie § 80 ust. 8 pkt 1 w zw. z ust. 1 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 14 lipca 2022 r. Regulaminu Sądu Najwyższego (Dz.U. z 2022 r., poz. 1489) wyznaczył do rozpoznania sprawy z wniosku skarżącego o wyłączenie sędziów zawartego w piśmie z dnia 28 kwietnia 2022 r. niniejszy jednoosobowy skład orzekający.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Obrońca Obwinionego złożył wniosek o wyłączenie sędzi Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek od rozpoznania sprawy II DO 10/22, toczącej się na skutek wniesionych przez obrońcę zażaleń na uchwałę Sądu Najwyższego z 5 stycznia 2022 r., sygn. akt I DO 17/21 o zawieszeniu sędziego Sądu Okręgowego w W. K. C. w czynnościach służbowych i obniżeniu mu wysokość jego wynagrodzenia na czas trwania zawieszenia (wniosek pierwotny). Wniosek ten w trybie art. 26 § 2 ustawy z 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r., poz. 1904, ze zm.; dalej u.SN) został przekazany do rozpoznania Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych. Jednocześnie w tym samym piśmie obrońca Obwinionego wniósł o wyłączenie wskazanych przez niego sędziów Sądu Najwyższego od rozpoznania żądania wyłączenia sędzi Małgorzaty Bednarek. Do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędzi Sądu Najwyższego Małgorzaty Bednarek wyznaczony został sędzia Sądu Najwyższego Paweł Księżak, który w drugim punkcie *petitum* został wymieniony wśród szeregu innych sędziów, w tym obok sędziego wyznaczonego w przedmiotowym postępowaniu na mocy zarządzenia Prezesa Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z 11 października 2022 r., jako potencjalnie objętych abstrakcyjnym żądaniem wyłączenia.

Powyższa sytuacja rodzi istotny problem prawny, którego dotyczy pierwsze z przedstawionych zagadnień prawnych. Chodzi po pierwsze o dopuszczalność formułowania przez stronę wniosku o wyłączenie grupy sędziów niewyznaczonych do rozpoznania sprawy (wniosek *in abstracto*) i jednocześnie o dopuszczalność uznania, że ten abstrakcyjnie sformułowany wniosek może wtórnie ulec konkretyzacji w wyniku późniejszego wyznaczenia do jego rozpoznania

konkretnego sędziego, którego objęto wyliczeniem zawartym w pierwotnie abstrakcyjnym wniosku. Uznanie, że „samowyzwalająca” się, w wyniku przydziału spraw sędziom, wtórna konkretyzacja wniosku o wyłączenie jest dopuszczalna, stawia otwartą kwestię tego, czy kolejni sędziowie uwzględnieni w pierwotnie abstrakcyjnym wyliczeniu sędziów, powinni być uznani za objętych takim kaskadowym mechanizmem konkretyzującym wnioski o wyłączenie, jeśli zostaną wyznaczeni do rozpoznania któregoś z, multiplikujących się w ten sposób, wniosków (wniosek „kaskadowy”).

Odpowiedź na przedstawione pytania prawne warunkować będzie 1) dopuszczalność merytorycznego rozpatrywania abstrakcyjnego wniosku o wyłączenie, co do którego należałoby uznać, że wtórnie uległ konkretyzacji i zaktualizował się względem SSN Pawła Księżaka po wyznaczeniu go do rozpoznania wniosku pierwotnego; 2) dopuszczalność podejmowania czynności w tym zakresie przez sędziego, który – w sytuacji uznania za dopuszczalne formułowanie kaskadowego wniosku o wyłączenie *in abstracto*, czyli względem osób niewyznaczonych do rozpoznania żadnego wniosku o wyłączenie w chwili złożenia wniosku pierwotnego – objęty byłby efektem „kaskadowym” pierwotnie abstrakcyjnego wniosku obrońcy; 3) dopuszczalność formułowania wniosku o wyłączenie sędziego od rozpoznania wniosku o wyłączenie innego sędziego również wówczas, gdy wniosek taki nie byłby efektem zadziałania mechanizmu „kaskadowego” zawartego we wniosku pierwotnym ale wynikałby ze złożenia osobnego wniosku.

Ze względu na charakter zarzutów podniesionych względem sędzi Małgorzaty Bednarek, sędzia Paweł Księżak nie został wyznaczony do rozpoznania sprawy w głównym jej nurcie (toczącym się na skutek zażaleń na uchwałę Sądu Najwyższego z 5 stycznia 2022 r., sygn. akt I DO 17/21 o zawieszeniu Obwinionego) ale wnioskowi temu nadano odrębny bieg w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w trybie art. 26 § 2 u.SN pod sygnaturą I NWW 127/22.

Przedstawione zagadnienia prawne nabierają szczególnej doniosłości w świetle aktualnie rozwijającej się praktyki stosowania art. 41 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (tekst jedn. z 2022 r., poz. 1375),

w szczególności, w postępowaniach toczących się na podstawie art. 26 § 2 oraz art. 29 § 5 u.SN. Odpowiedź na te zagadnienia stała się konieczna w związku z kształtowaniem się na gruncie stosowania art. 41 k.p.k. zupełnie nowej, i niezgodnej z dotychczasową, praktyki orzeczniczej w Sądzie Najwyższym. Jednocześnie, rozstrzygnięcie w przedmiocie przedstawionych zagadnień prawnych staje się niezbędne dla właściwego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku, który legł u podstaw niniejszego postępowania. Toczy się ono na podstawie art. 26 § 2 u.SN, który przesądza, że prowadzone winno być „na zasadach określonych w odrębnych przepisach”, którymi w przedmiotowej sprawie są przepisy kodeksu postępowania karnego.

Nie ulega wątpliwości, że instytucja wyłączenia sędziego zapewnia bezstronność orzekania oraz umacnia społeczne zaufanie co do bezstronności sędziego. Gwarancja bezstronności sędziego stanowi konkretyzację konstytucyjnego nakazu wynikającego z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, to jest rozpoznania sprawy przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

Kodeks postępowania karnego określa dwa zasadnicze tryby wyłączenia sędziego, a mianowicie z mocy ustawy (*iudex inhabilis*) w wypadkach taksatywnie wymienionych w ustawie oraz na wniosek (*iudex suspectus*), gdy zachodzą wątpliwości co do bezstronności z innych powodów niż te, które stanowią podstawy jego wyłączenia *ipso iure*.

Art. 41 § 1 k.p.k. stanowi, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Regulacja ta stanowi podstawę do wyłączenia sędziego na wniosek z przyczyny względnej, jaką jest zaistnienie okoliczności mogących wywoływać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Zgodnie z art. 42 § 3 k.p.k. w aktualnym jego brzmieniu, sędzia, co do którego zgłoszono wniosek o wyłączenie na podstawie art. 41, może złożyć do akt stosowne oświadczenie na piśmie. Wniosek rozpoznaje się niezwłocznie. Z chwilą wyłączenia sędziego czynności procesowe dokonane z jego udziałem po złożeniu wniosku stają się bezskuteczne. Art. 42 § 3 k.p.k. w brzmieniu przed 15 kwietnia 2016 roku stanowił, że sędzia, co do którego zgłoszono wniosek o wyłączenie na podstawie art. 41, może złożyć do akt stosowne oświadczenie

na piśmie i powstrzymuje się od udziału w sprawie. Sformułowanie „udział w sprawie” zostało użyte także w treści art. 40 k.p.k. stanowiącego o wyłączeniu sędziego z mocy prawa.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślano, że pojęcie „udziału w sprawie” odnosi się do „sprawy” rozumianej jako postępowanie zmierzające do rozpoznania i orzekania o głównym przedmiocie procesu, a nie w odrębnie uregulowanej kwestii wyłączenia sędziego od udziału w sprawie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 listopada 2004 r., V KK 195/04).

Także w orzecznictwie sądów powszechnych zajęto stanowisko, że kodeks nie przewiduje wyłączenia sędziego *in abstracto*. Tym samym, skutki jakie prawo wiąże z wyłączeniem sędziego ograniczają się jedynie do „udziału w sprawie”, co tłumaczyć należy jako podejmowanie przez sędziego czynności procesowych związanych z merytorycznym rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 27 maja 2020 r., II AKo 44/20, Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 20 marca 2002 r., II AKo 69/02, Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2 maja 2012 r., II AKo 65/12).

Merytoryczne rozpoznanie sprawy może więc być rozumiane jako podejmowanie czynności bezpośrednio związanych z przedmiotem procesu. W myśl tego poglądu, od udziału w sprawie może być bowiem wyłączony tylko ten sędzia, który wyznaczony został do jej rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2010 r., WD 7/10 i cytowane tam orzecznictwo). Ograniczenie to powoduje, że żądanie wyłączenia sędziego nierozpoznającego merytorycznie sprawy, należy pozostawić bez rozpoznania jako bezprzedmiotowe. Na tej samej zasadzie, niedopuszczalny byłby wniosek o wyłączenie sędziego od orzekania w przedmiocie wniosku o wyłączenie sędziego, jako że sędzia którego dotyczy wniosek o wyłączenie nie został wyznaczony do rozpoznania sprawy w jej zasadniczym nurcie (zob. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2 maja 2012 r., II AKo 65/12).

Przy tym, jak podkreśla się w judykaturze oraz piśmiennictwie, obowiązujące przepisy postępowania karnego nie przewidują możliwości wyłączenia wszystkich sędziów danego sądu ani nawet wszystkich sędziów konkretnego wydziału tego sądu. Jediną przyczynę wyłączenia sędziego od orzekania w przedmiocie wniosku

o wyłączenie określa art. 42 § 4 k.p.k. Jest to jednak szczególna postać wyłączenia sędziego z mocy prawa, wykluczająca dopuszczalność orzekania w kwestii wyłączenia przez sędziego „którego dotyczy wyłączenie”. Znajduje ona zastosowanie tylko w wypadku wskazanym w tym przepisie i kwestię tę reguluje wyczerpująco. Nie istnieje zatem, w zakresie składu orzekającego w kwestii wyłączenia sędziego, możliwość stosowania innych podstaw wyłączenia sędziego dlatego, że okoliczności wyliczone w art. 40 k.p.k. i art. 41 § 1 k.p.k., dotyczą wyłącznie sędziego wyznaczonego do udziału w sprawie tj. do orzekania o głównym przedmiocie procesu, a nie w kwestii wyłączenia innego sędziego od udziału w tejże sprawie (zob. postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2 maja 2012 r., II AKo 65/12; Sądu Najwyższego z 23 listopada 2004 r., V KK 195/04).

W orzeczeniach Izby Karnej Sądu Najwyższego wskazywano, że jeżeli wniosek o wyłączenie może dotyczyć tylko sędziego (sędziów) wyznaczonego do rozpoznania sprawy, to wskazanie we wniosku wszystkich sędziów danego sądu nie zmienia tej zasady i nie powoduje wyłączenia innych sędziów od jego rozpoznania. Należy bowiem w takiej sytuacji procesowej wniosek o wyłączenie wszystkich sędziów odczytać jako skutecznie złożony tylko w stosunku do sędziego (sędziów) już wyznaczonego do rozpoznania sprawy. Dopiero wówczas, gdyby ten sędzia (sędziowie) został wyłączony od rozpoznania sprawy, a następnie po kolei wyłączeni zostali poszczególni sędziowie danego sądu i pozostał tylko jeden, którego też wniosek dotyczy, to wówczas sędzia ten powinien przekazać wniosek do rozpoznania sądowi wyższego rzędu w trybie art. 42 § 4 zd. 2 k.p.k. W konsekwencji zatem sędziowie wymienieni we wniosku o wyłączenie wszystkich sędziów danego sądu, którzy nie zostali wyznaczeni do rozpoznania sprawy, mogą rozpoznać ten wniosek, gdyż wniosek o wyłączenie od udziału w sprawie ich bezpośrednio nie dotyczy (zob. postanowienia Izby Karnej Sądu Najwyższego z 23 listopada 2004 r., V KK 195/04; z 14 grudnia 2016 r., III KO 99/16; z 10 października 2014 r., SNO 51/14; z 21 czerwca 2012 r., III KO 34/12, z 22 lipca 2009 r., SNO 53/09; z 16 grudnia 2009 r., SNO 96/09).

W świetle powyższego, wniosek złożony co do składu kolegiального, musi zawierać skonkretyzowane argumenty co do bezstronności każdego

z sędziów, względem których sformułowano żądanie wyłączenia. Wniosek taki musi zatem zawierać argumentację *in concreto* co do braku bezstronności poszczególnych sędziów. Oczywistym jest, że skład kolegialny w stosunku, do którego strona wniosła o wyłączenie, musi zostać wyznaczony do rozpoznania sprawy. Zgodnie z przedstawionym poglądem, nie jest więc dopuszczalne żądanie wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy na wypadek, gdyby został do niej wyznaczony w przyszłości.

Zasada niezmienności składu orzekającego jest jedną z najistotniejszych proceduralnie zasad kodeksu postępowania karnego, obejmującą całość rozprawy w danej sprawie, której naruszenie wiąże się z poważnymi konsekwencjami procesowymi. Zgodnie z art. 402 § 1 k.p.k. rozprawę przerwana prowadzi się po przerwie od początku, jeżeli skład sądu uległ zmianie albo sąd uzna to za konieczne. Naruszenie wspomnianej zasady (niezmienności składu) wiąże się z koniecznością uchylecia zaskarżonego orzeczenia w postępowaniu odwoławczym niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 439 § 1 pkt 2 *in fine* k.p.k.) oraz obowiązkiem wznowienia postępowania z urzędu (art. 542 § 3 *in principio* k.p.k.).

Przedstawienie niniejszych zagadnień prawnych stało się konieczne w związku z istotną zmianą jaka zaszła ostatnio w orzecznictwie Izby Karnej Sądu Najwyższego. W najnowszym orzecznictwie dopuszczono bowiem możliwość stosowania instytucji wyłączenia wobec sędziego wyznaczonego do rozpoznania żądania wyłączenia sędziego wyznaczonego do udziału w głównym postępowaniu. Stosowanie art. 41 § 1 k.p.k. miało miejsce nie tylko w postępowaniach inicjowanych wnioskiem ale również na skutek oświadczenia sędziego, sygnalizującego, że w stosunku do jego osoby odnoszą się te same zastrzeżenia, które podnoszono wobec zawnioskowanego o wyłączenie sędziego. Podstawy wyłączenia koncentrowały się wokół gwarancji niezależności i niezawisłości sędziego w powiązaniu ze sposobem powołania sędziów na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej ustawą z 2017 r., co czyni te rozstrzygnięcia szczególnie relewantnymi w kontekście art. 26 § 2 u.SN (zob. postanowienia Izby Karnej Sądu Najwyższego z: 27 lipca 2021 r., II KO 36/21; 15 lutego 2022 r., III KO 10/22; 17 marca 2022 r., II KO 12/22; 22 marca 2022 r.,

I KO 22/22; 29 marca 2022 r., II KO 27/22; 21 kwietnia 2022 r., II KO 15/22; 25 maja 2022 r., III KO 55/22; 7 września 2022 r., IV KO 63/22).

W końcowych uwagach zauważyć należy, że dopuszczenie możliwości skutecznego wniesienia wniosku o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy, a także uskutecznienie żądania wyłączenia sędziego od orzekania w przedmiocie wyłączenia sędziego, może stanowić formę nadużycia prawa procesowego, prowadzącą do obstrukcji procesowej. Dopuszczalność składania wniosków o wyłączenie sędziego w wyżej wymienionych sytuacjach, może zatem prowadzić do powstania nieuzasadnionej zwłoki w rozpatrywaniu spraw. Taki bowiem sposób procedowania wyraźnie sprzyja spowolnieniu postępowania karnego i udaremnieniu wydania rozstrzygnięcia w rozsądnym terminie. Jest to okoliczność szczególnie doniosła w sytuacji, gdy rozpoznawane jest zażalenie na decyzję o zawieszeniu sędziego i obniżeniu jego uposażenia. Nie ulega wątpliwości, że doprowadzenie do przedłużenia postępowania może być zasadniczym celem wnioskodawcy, w szczególności, jeśli toczy się w oparciu o przepisy kodeksu postępowania karnego. Istnieje zatem ryzyko, że sytuacja, polegająca na instrumentalnym traktowaniu instytucji wyłączenia sędziego, doprowadzi do wypaczenia podstawowej jego funkcji, to jest zapewnienia dostępu do bezstronnego sądu rozpoznającego daną sprawę.

Przedstawione niniejszym postanowieniem zagadnienia prawne dotyczą postępowań w których zastosowanie będą miały przepisy regulujące procedurę karną, tym niemniej warto wskazać, że podobne kwestie powstały również na gruncie procedury cywilnej. Zagadnienie braku dopuszczalności formułowania wniosku o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy w postępowaniu cywilnym, zostało już rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z 26 lipca 2019 r. w sprawie I NOZP 1/19. Orzeczono w niej, że wniosek o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy jest niedopuszczalny i podlega odrzuceniu bez składania przez sędziego oświadczenia, o jakim mowa w art. 52 § 2 k.p.c., przy czym sędzia objęty takim wnioskiem o wyłączenie może zasiadać w składzie sądu rozpoznającego ten wniosek. Uchwała stanowiła odpowiedź na pytanie prawne zadane postanowieniem Sądu

Najwyższego z 17 maja 2019 r. w sprawie I NO 46/19: „Czy na podstawie przepisu art. 49 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dz.U. 2018, poz. 1360 ze zm.) dopuszczalne jest sformułowanie przez stronę wniosku o wyłączenie sędziego z powołaniem się na zaistnienie okoliczności, które mogłyby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności, jeżeli sędzia objęty wnioskiem nie został wyznaczony do rozpoznania określonej sprawy?”. W świetle powyższej uchwały, nie ulega wątpliwości, że niedopuszczalne jest formułowanie wniosku o wyłączenie sędziego niewyznaczonego do rozpoznania sprawy. Warunek dopuszczalności składania wniosków o wyłączenie sędziego ziszcza się wyłącznie wobec sędziego, któremu przydzielono sprawę do rozpoznania.

Mając na uwadze wskazane okoliczności oraz konieczność dokonania rozstrzygnięć w przedmiocie przedstawionych zagadnień prawnych dla właściwego rozstrzygnięcia w niniejszym postępowaniu, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 82 § 1 u.SN.